

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Gazeta Częstochowska

Redakcja *Zwemunt Trzebiński.*

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
Częstochowa, Aleja II № 38, telefon № 50.

Wydawca *Antoni Siennicki.*

КВИТАНЦИЯ.

7 ogłoszeń na stronie 4-ej.

Cena 3 kop.

zjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godz. 7—8 wieczorem.

Teatr
печатанный без предварительной цензуры № 16 газеты

Częstochowski заключающий

печатать 6 листов

но мне в канцелярию.

1910 г.

Владельцы
Częstochowa

TEATR PARYSKI B. Zarzeckiego w Częstochowie, II aleja № 19.

Od Czwartku 13 do Środy 18 (włącznie)

ze współdziałaniem pp. Wł. Jamińskiego, Szosłanda; pp. Jamińskiej, Nawrowskiej i znakomitej śpiewaczki p. M. DZIERZANOWSKIEJ jak również znanego kupceciśt. autora i humorysty **LETOWSKIEGO** z nowym repertuarem.

Ceny miejsc zwyczajne.

Zarządzający teatrem *St. Certowicz.*

Kupceciśta Letowski

Teatr „ODEON” W. KRZEMIŃSKIEGO (Najstarszy w Królestwie)

toroku 18 Stycznia (włącznie)

Zupełna zmiana programu! Między innymi:

dramat w kolorach, z cyklu artystycznych „Film d'Art” **Idylla Koryncka**, dramat klasyczny na tle życia haremowego. **POGRZEB MARKIZA ITO**, zamordowanego podczas spotkania z ministrem Kokowcowym w Charbinie. **Okolice Fussen**, (zdjęcia z natury). **Kubuś-złodziejem**, (komedje) **Kobiety palaczk** (szoferki) komedje i inne.

Na scenie odegrana będzie: „**Zakład kapitana**” farsa w 1 ej odsłonie (Reżyser *W. Nynkowski*)

W **środek** 19 Stycznia nowa zmiana programu.

W **Kalloskopach** między innymi wystawiono: **Widoki Łodzi** (I-sza serja.)

Przedstawienia w niedzielę i święta od godz. 3-iej, w soboty od 4-iej w pozostałe dni od godz. 5 po poł. Miejsca po 40, 30 i 20 kop. Dzieci do lat 10 i uczniowie placą połową.

Szczegóły w afiszach i programach.

Emancypacja racjonalna.

Kobieta słusznie walcząc o otwarcie się dla niej powołań, jakie dotychczas dla niej były niedostępne, i pozostaną jeszcze na długi czas, z innej znowu strony i z rozmaitych przyczyn rezygnując ze stanowisk, które ma niejako pod ręką.

Przy poszukiwaniach, czem większy wybór, tem łatwiej znaleźć coś odpowiedniego, i doprawdy dziwnem się wydaje jak wielką część skierowane pragnienia ma tylko na wiedzę — lubi ona pewne specjalne, gdzie już zresztą brak miejsc, zajęcia, podczas gdy są zajęcia, wyłącznie dla kobiet jakby stworzone: te pozostają pomijane.

Przedewszystkiem wymienię tu trzy: praczka, krawczyni, kucharka. Ach! to jest okropne, nieprawdaz? Wszak wykształcona i z dobrego domu kobieta niepodobna, żeby mogła zostać jedną z tych? I dla czego by nie, pytam czy nie żyjemy właśnie w czasie najwyższego dążenia do emancypacji? Czy nie

moglibyśmy się też z uprzedzeń wyemancypować? Bo uprzedzeniem to jest tylko, że oddanie się takim praktycznym zajęciom, ubliża godności pańien z „dobrej familji”. Taka panna wyobraza sobie, że dalaby świadectwo ubóstwa swemu rozumowi, gdyby się podobną czynnością zajęła i boi się zetknięcia z nieodpowiedniemi dla siebie towarzysztem!

Pierwszy zarzut, źródło pogardzania zajęciem się tak — gospodarstwem mogłyby panie świetnie odeprzeć, gdyby przez doskonałe wykształcenie się w tym kierunku, potrafiły zdobyć sobie znakomite stanowiska, a w takim razie upadłby i drugi zarzut. Bo ludzie, którzy doskonale wypełniają przyjęte na siebie obowiązki, muszą być szanowani. Naturalnie wykształcić się trzeba fachowo, ażeby właśnie nie być zależnym tylko przeciwnie stać na czele, przewodniczyć, ale dobrze, i innym, założyć sobie podobne przedsięwzięcie, kierować ruchem i zbierać plony.

Obecnie jest, tak, że i w krawczyźnie i w kuchni — męczyzna pierwsze miejsce zajmuje. Powinna zatem kobieta uważać sobie za punkt honoru, tu nie ustąpić mu miejsca, szczególnie jako właścicielce dla niej stworzonego, a ja-

kiez dochody mogłaby mieć, dobrze w tym kierunku wykształcona kobieta. W wielkich hotelach, w naszych ogromnych i licznych restauracjach w księżycy i milionerów domach, tysiące placą za sztukę gotowania. Takie stanowisko nadwornej np. kuchmistrzynie, kierującej szeregiem służby, nie pozostawia nic do zyczenia: posiada ona też i monetę i szacunek, bo ludzie, którzy pielęgnują nasz żołądek, cieszą się najwyższem powazaniem, uznaniem i uprzejmością...

Naturalnie, oprócz wiedzy, trzeba i zdrowie posiadać, ażeby odpowiedzieć wszystkim wymaganiom, stawianym dobrym kuchmistrzynie, ale takie stanowisko jest jednym z niewielu, które w niewielu już latach pozwoli złożyć tyle ile trzeba, ażeby mieć zabezpieczoną starość.

Toż samo można powiedzieć o właścicielce wielkiej renomowanej pralni lub zakładu krawieckiego. Zdolność, sumiennosc, gruntowne wykształcenie i doświadczenie, naturalnie są tu warunkami. Dobrej krawczyni nie brak nigdy zamówień. Przy tem uprzejmość dla klientów, gust, umiejętność dobierania kolorów, to nieocenione przymioty dla takiego powołania. Zdobyszy raz roz-

LEKARZ-DENTYSTA MICHAŁ BREJNIEC w CZĘSTOCHOWIE.

I Aleja Nr. 10, dom p. Rajcherowej. Przyjmuje codziennie od 9—1 rano i od 3—7 wiecz. w niedzielę do 4 po p.

Poleca Nr. 1 swego wydawnictwa, poświęconego krzewieniu zasad zębocelnictwa wśród mas najszerszych p. t. „Ogólne zasady pielęgnowania zębów i jamy ustnej”. Cena 5 i 10 k. Ządać w księgarniach! 20

Kalendarzyk.

Imienia Jezus. Antoniego. Hieronima. Katarzyna. Piotra w Rzymie. — Janopka. — **Wschód słońca** o 8 m 07. **Chłód** 4 m 03. **Przybyło dnia** 0 godz. 32 min. **Daty historyczne:** 1649 r. koronacja Króla Jana Kazimierza w Krakowie, 1734. Koronacja Augusta III w Krakowie.

Pamiętajcie o wpisach Szkolnych.

KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI

Częstochowa, Aleja II-cia, dom własny.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski

WYKONUJĄ RZEZBY POMNIKI, ROBOTY BUDOWLANE i SZTUKATERJE

Założony w roku 1887

Telefon № 260

RYDZEWSKI i S

Oddział instalacji wodociągów, kanalizacji, ogrzewań centralnych i meljoracji rolnych pod kierunkiem technika specjalisty. Wszelkie roboty od najskromniejszych wykonywane będą przez sprowadzonych zdolnych monterów po cenach przystępnych. Dla reperacji stale dyżura ma...

Biuro Techniczne w Częstochowie, Teatralna 13
Telefonu № 1.

zupelnie wykluczone, poniewaz dotychczas nie pojawil sie zaden praktyczny projekt.

Moglaby byc mowa tylko o jakimis czesciowem rozbrojeniu, ale do tego da sie sklonic tylko państwo, które będzie musialo uznać się za zwycięzone. Wezwanie Niemiec do czegoś podobnego jest obrazą, która musi wywołac rozgoryczenie.

Niemcy budują swoją flotę nie przeciw jakimis ściśle określonymu przeciwnikowi, ale przeciw każdemu, kto by wszedł w drogę ich interesów. Międzynarodowe rozbrojenie oznaczaloby sparalizowanie swobodnego rozwoju wielkich mocarstw.

Wyk wyborów w Anglii.
Londyn 16. Według wyników głosowania znanych wczoraj do północy konserwatyści zyskali dotąd sześćnaście mandatów, stracili trzy, liberałna partja straciła trzydzieści mandatów.

Wybory proporcjonalne.
Paryż 16. Komitet partji jadykalnej i radykalno-socjalistycznej wypowiedział się przeciwko wyborom proporcjonalnym.

Wystawa pływajców.
Pirea 16. Rosyjską wystawę pływającą zwiedziła dziś grecka para królewska.

Spokój w Hiszpanji.
Madryt 16. Dzięki energii rządu, w Hiszpanji panuje zupełny spokój.

Wybuch.
Lizbona 16. W miasteczku Albenas wybuch zniszczył dom fabrykanta fajerków. W zgłiszczach znaleziono trupy fabrykanta, jego żony, dwójga dzieci, kilka osób rannych.

Co myśli Korea?

W okolicach Petersburga mieszka były poseł koreański, bliski krewny obecnego cesarza koreańskiego, księcia Czün-Pom-li. Książę ten jest w ciągłej korespondencji z osobami stojącymi blisko tronu koreańskiego.

Współpracownik „Rieczni” odwiedził ks. Czün-Pom-li, który w ten sposób wyraził się o zaszłym wypadku zabójstwa ks. Ito:

— Po rosyjsko-japońskiej wojnie powstała w Korei partje polityczne podzieliły się na dwa obozy. Pierwsza z nich li-Tang jest japońofska, druga zaś Tak-In-Tang niezawisła. Muszę tu dodać, że na początku wojny partja niezawisłych była również japońofska, ponieważ całkowicie dowierzała obietnicom japończyków, którzy w razie zwycięstwa obiecywali Korei zupełną niepodległość. Z drugiej strony ci sami japończycy straszili nas, że w razie zwycięstwa ze strony Rosji czeka nas los Polski i Finlandji. Nic dziwnego, że wielu z nas wierzło japończykom. Rozczarowanie nastąpiło bardzo prędko, tak — że nic dziwnego — iż podrzynająca poprzednio japończyków partja niezawisłych stała się jej zawziętym wrogiem.

W obecnej chwili Japońofska partja li-Tang otrzymuje wielkie subsydja od Japonji, niestety jest ona też daleko liczniejszą od partji niezawisłych. Śmier-

telnie ranny w Seulu koreański premier stał na czele partji japońofskiej. Nazywa się li-Uang-long. Pomimo, że nazwiska nasze brzmią bardzo podobnie, nie jesteśmy zupełnie krewnymi.

Ja jestem księżę królewskiej krwi, a tamten jest synem byłego koreańskiego ministra. Otrzymał on przytem bardzo wybitne wykształcenie zagranicą, a do czasu wojny uważany był za japońofoba. Niestety, szczerść Japonji zmieniła jego zapatrywania. Nieznan szczerzół tego zamachu, ale to jest mi wiadomem, że członek partji niezawisłych, który dokonał zamachu na jego życie, uczynił to pod wrażeniem niesumiennych rządów, okrutnego traktowania, oraz wielkiej ilości wyroków śmierci, wykonywanych w ostatnich czasach.

— Czy prawdziwe są pogłoski o aneksji Korei przez Japonję?

— Japonja stara się asymilowac Koreę, nie poruszając jeszcze sprawy aneksji. W Korei zaprowadzono juz system dwujęzyczny w instytucjach państwowych i szkołach. Sędziami są japończycy, wyjątek jeszcze tylko stanowią koreańczycy adwokaci, którzy ukończyli szkoły w Japonji.

Aneksja Korei dla Japonji jest ogromnie korzystna zarówno ze strategicznego, jak i handlowego punktu widzenia. Japonja po aneksji przeprowadziłaby natychmiast koleje handlowe i strategiczne i ustanowiłaby taryfy celne.

— Czy możliwem jest, aby Japonja zaanektowała Koreę bez poprzedniego porozumienia się z Rosją?

— Zupełnie możliwem wobec słabego położenia strategicznego Rosji na Dalekim Wschodzie. W Korei istnieje wprawdzie niewielka partja rosufofska, lecz niema ona tam żadnego wpływu.

Wół pizmowy.

W swoim dzienniku odkrywca bieguna północnego mówi niejednokrotnie o wołach pizmowych.

Ten gatunek bawołu (bos moschalski) przebywa wyłącznie w hyperborejskich obszarach. Przywódcy wypraw podbiegunowych, jak Richardson, Peary, Franklin i inni udzielali nam wiadomości o tem zwierzęciu. Zdawało się niemożliwem, aby nagie przestrzenie w pobliżu bieguna, przez kilka miesięcy pokryte lodem, mogły wyżywić stada bydła rogatego.

Pewien podróżnik hiszpański z XVI wieku brał woły pizmowe za „owce, dorównujące wzrostem koniowi.” Podobieństwo jest istotnie duże — zwłaszcza z powodu zakreconych okrągłogów; lecz cały ustroj ciała wskazuje na to, że to wół, chociaż może najmniejszy z przedstawicieli tego rodzaju, różniący się bardzo od swoich współplemienników.

Tylko grube nogi, zakończone małymi racicami, są porośle krótką sierścią; zresztą całe ciało — kark, szyja, piersi, grzbiet i boki, okryte są długim włosem, zwisającym aż do ziemi. Głowa, swym kształtem, podobna jest do głowy owcy.

Pod zwierzchnim, długim, ciemno-

brunatnym włosem, która jest jeszcze porośla gęstą, popielatą wełną, która wypada wielkimi kosmykami w ciągu podbiegunowego lata; odrasta jednak na nowo. Aby przyspieszyć to linienie, zwierzę tarza się po ziemi.

Małeje tylko liczbie zwierząt przyroda wskazała na stałe miejsce bytowania straszne, lodowe pustynie w okolicach bieguna i należy się dziwić, jak one mogą się utrzymywać w warunkach tak nieprzychylnych.

Wół pizmowy, podobnie, jak renifer, żywi się mchami i porostami, które wygrzebuje z pod śniegu. Ta pasza widocznie mu służy nie gorzej jak naszym wołom — koniczyna, gdyż jest wybornie spasiony.

Eksploator kapitan Peary, opowiada o wołach pizmowych, wysokości zaledwie pięciu stóp, wazących 7 centnarów. Wielka stosunkowo głowa z potężnymi rogami, razem ze skórą wazyla 130 funtów. Jedno zwierzę dało 350 funtów mięsa, które dla Europejczyka tylko wtedy jest jadalne, gdy pochodzi od krów i cieląt, gdy mięso byka przesiąknięte jest nieznośnym zapachem pizma, co właśnie zjednało zwierzęciu jego nazwę. Dla eskimosa wszakże ten zapach jest rzeczą zgola obojętną, a mięso wołu pizmowego stanowi najwytowniejszy przysmak.

Woły pizmowe trzymają się w małych stadkach, po 20—25 sztuk, w których znajduje się nie więcej nad trzy dorosłe byki!

Te zwierzęta różnią się od innych gatunków bydła, i w obyczajach swoich przedstawiają wiele cech odmiennych. Wszystkie inne, żyjące dziko woły, są bardzo płochliwe i czujne; do trzody zaś wołów pizmowych może myśliwy podejść, nie zachowując szczególnej ostrożności. Bez wątpienia, wół pizmowy stanowi pośrednie ogniwo pomiędzy owcami i bydłem, i ów podróżnik hiszpański, który nazwał tego wołu „długowłosa owcą”, nie był tak dalece w błędzie.

ROZMAITOŚCI.

— 0 —

Dziedziczność talentu poetyckiego.

Towarzystwo psychologiczno-medyczne w Paryżu zajęło się roztrząsaniem sprawy dziedziczności talentu poetyckiego. Zgodnie z poszukiwaniami lekarza francuskiego, Chaseliza i niemieckiego, Moebusa, skłaniano się ku pogładowi, że 1) wielkie talenty poetyckie rodzą się odosobnione i stanowią zjawisko wyjątkowe; 2) matka poety zawsze jest kobietą obdarzoną wysokimi zaletami duchowymi, przeciwnie zaś syn głupiej kobiety zawsze głupim zostaje; 3) talent poetycki jest dziedziczny, ale udziała się dzieciom tylko przez matkę, nie przez ojca. Na potwierdzenie tej teorii przytoczono szereg przykładów.

Innego atoli zdania jest antropolog, Fr. Galton, który dowodzi, że między poetami i artystami wpływ linii macierzystej jest znacznie mniejszy od wpływu linii ojcowskiej. Uczony ten popiera

również swe dowodzenie przykładem licznych poetów, stwierdzając pomiędzy innymi, że matka Byrona była pół wariatką, a ojciec Milтона odznaczał się wybitnymi zdolnościami. Sprawa dziedziczności talentów pozostaje więc nadal niewyjaśniona.

Sprawozdanie giełdowe

Biura Bankowego Gazety Losow.
Krakowskie-Przedmieście Nr. 47 49, w Warszawie.

Warszawa, 15 stycznia 1910 r.

Giełda warszawska wykazywała w tygodniu sprawozdawczym niejednolitą tendencję przy ożywionych obrotach z powodu zwiększonego pokupu.

W dziale walorów skarbowych Renta na początku słabo się normowała, a w końcu osiągnęła cokolwiek wyższe ceny pod wpływem kursów Petersburskich i ostatecznie zapłacono za Rente 89,85.

Ofiarowano 5 proc. Poż. Wewn. z 1905 r. po 101,65. Z Pożyc. Premjow. I Em. obniżyla się w cenie do 446, a II Em. i Szlachcka były poszukiwane po 353 i po 305.

Listy zastawne 4 i pół proc. Ziemskie bardzo chętnie były nabywane i doszły do 93,55, a 4 proc. po 88 w zaoferowaniu; 5 proc. Warszawskie z kursu 95,85 zeszyły na 95,65, a 4 i pół proc. z kursu 91 i pół spadły na 91.

Obliży 4 i pół proc. m. Warszawy wzmocniły się 89,75. W dziedzinie wartości prowincjonalnych 5 proc. Łódzkie ostatniej serji osiągnęły 91,50—91,95, a za 4 i pół proc. żądano 87 i pół. Zapłacono za Płockie 90, za Radomskie 89,75, za Siedleckie 88,25. Szukano Częstochowskich, Kieleckich i Łomżyńskich, lecz nie było oddawców. Obracano Wileńskiemu po 87,25.

Na rynku spekulacyjnym faworyzowano Akcje Banku Handlowego, które podniosły się na 419. Zapłacono za Akcje Banku Dyskont. 500. Akcje metalurgiczne były zaniedbane za wyjątkiem Lilpop Rau, które z kursu 516 omyzniły się na 512 i pół. Rudzkie oddawano po 472 i pół. Starachowieckie po 109 i jedna czwarta.

Monety: marka 46 i pół, frank 38, korona 39,75, sterling 9 i pół.

Usposobienie końcowe wyczekujące.

OFIARY.

Władysław Saryusz Bielski w dniu imienin s. p. ojca swego złożył rubli 2 na wpisy do uznania Redakcji.

Robotnicy, zapisujcie się do związków zawodowych!

„ARYSTOKRATYNA“
Krem i proszek.
Odnaczony na wystawie lekarzy i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.
„Arystokratyna“ działa przez swą zawartość węglika antyseptycznego i orzeźwiającego, już po krótkim użyciu — staje się pięć kładącą — białą i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku.
Plegi zmarzaczki, wagner, zółte plamy „Arystokratyna“ usuwa po kilkorazowym użyciu.
Żądać w składkach aptecznych i aptekach. Główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie aptecznym **Wacława ORZEŁ** w Częstochowie, III Maj 48. 2

BIANCO
Aleja III Nr. 53.
Mam honor zawiadomic Sz. Publ. że po dłuższym zamknięciu magazynu mój nader czynny. Nadmieniam że nigdy nie mialem kroczyni ani krowiczki jak było ogłoszone przez magazyn „Helena“ — były tylko wyciep lub małej zdolne pracownicy. Czynności powzięte tak przedtem jak teraz spełniam sama. 107
Z poważaniem Bianco (firma).

Przyjmuje Zamówienia na klisze medali z wystawy przemysłowo r. Iniczej w Częstochowie lub inne które będą artystycznie wykonane w Warszawie. Zyczący sobie skorzystać z okazji, niech się zgłosi do niżej podpisanej lub za wiadomil listownie w celu porozu mienia się. 106
Jan Polak Szkolna 26

Koklusz
Radykalnie leczy syrop
„Tussolin“
Stosowany przez p. p. lekarzy **Zupełnie nieszkodliwy dla niemowląt**
Skład główny Tow. Akc. I. Spies i Syn Sprzedaw. w aptekach i składkach **Cena fiakonów Rb. I. 875**

PRENUMERATĘ I OGŁOSZENIA przyjmują: Kantor własny — Częstochowa Aleja II Nr. 38 — w Zawierciu księgarnia p. K. Lubcke i S-ka, w Noworadomsku p. A. Kalczyński, w Rakowie p. Leon Plotrowski, w Warszawie p. F. Syrewicz.

Warunki prenumeraty: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 kop. 50, miesięcznie kop. 50 wraz z przesyłką pocztową lub odnośnieniem do domów. **Ceny ogłoszeń:** Za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce: przed tekstem kop. 30, po tekście k. 10, obok tekstu (nadesłane) kop. 50, nekrologi kop. 20. Drobne ogłoszenia po 3 kop. za wiersz.